

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 23.9.2020
COM(2020) 578 final

**RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW, LILL-
KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-
KUMITAT TAR-REĠJUNI**

dwar l-implimentazzjoni tal-istrategġiji makroreġjonali tal-UE

{SWD(2020) 186 final}

RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW, LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-KUMITAT TAR-REĠJUNI

dwar l-implimentazzjoni tal-istrategġi makroreġjonali tal-UE

1. INTRODUZZJONI

L-istrategġi makroreġjonali tal-UE (“MRS”) huma oqfsa tal-politika mibdija minn pajjiżi tal-UE u mhux tal-UE li jinsabu f’żona ġeografika definita biex jindirizzaw flimkien l-isfidi u l-opportunitajiet li għandhom komuni permezz tal-istabbiliment ta’ objettivi kondivizi u fit-tul.

L-erba’ MRS jinvolvu 19-il pajjiż tal-UE u disa’ pajjiżi mhux tal-UE. Dawn huma:

- l-Istrategġija tal-UE għar-Reġjun tal-Baħar Baltiku (EUSBSR, 2009);
- l-Istrategġija tal-UE għar-Reġjun tad-Danubju (EUSDR, 2011);
- l-Istrategġija tal-UE għar-Reġjun Adrijatiku u Joniku (EUSAIR, 2014); u
- l-Istrategġija tal-UE għar-Reġjun tal-Alpi (EUSALP, 2016).

Mill-2016, kif miftiehem mal-Kunsill¹, il-Kummissjoni ppubblikat rapport kull sentejn dwar l-implimentazzjoni tal-erba’ MRS. Dan huwa t-tielet wiehed minn dawn ir-rapporti, u jkopri l-perjodu minn nofs l-2018 sa nofs l-2020. Huwa jivvaluta s-sitwazzjoni attwali u l-progress fl-implimentazzjoni tal-MRS u jeżamina l-modi possibbli ’l quddiem. Huwa kkumplementat minn dokument ta’ ħidma tal-persunal (SWD) li jipprovdi aktar dettalji dwar kull MRS. Iz-żewġ dokumenti huma bbażati fuq kontribuzzjonijiet mill-koordinaturi nazzjonali u tematiċi tal-MRS (“implimentaturi ewlenin tal-MRS”) u minn esperti.

Dan ir-rapport qed jiġi ppubblikat fi żmien meta l-kriżi kkawżata mill-pandemija bla preċedent tal-COVID-19 qed ikollha impatti ekonomiċi, fiskali u soċjali serji fuq is-soċjetà Ewropea. Il-Kummissjoni rreagixxiet malajr billi pproponiet miżuri immedjati (pereżempju CRII u CRII+²) u proposti estensivi għal żmien qasir sa medju, inkluż l-istrument għall-irkupru Next Generation EU³. Fil-21 ta’ Lulju 2020, il-Kunsill Ewropew lahaq ftehim dwar il-Next Generation EU.

Hekk kif il-proposti ġew adottati mill-Kummissjoni, l-implimentaturi ewlenin tal-MRS ħadmu biex jidentifikaw il-mezzi xierqa għall-istrategġi biex jgħinu lill-pajjiżi partecipanti jirrispondu għall-kriżi. L-MRS jipprovdu qafas ta’ kooperazzjoni lest u operazzjonali biex tiġi żgurata koordinazzjoni aħjar tal-azzjonijiet, l-investimenti u l-proġetti fit-territorji tagħhom. L-MRS huma transsettorjali, jinkludu lill-partijiet ikkonċernati u jinvolvu livelli differenti ta’ governanza. Dawn il-karatteristiċi kollha jistgħu jkunu ta’ importanza ewlenija fit-tweġġ tal-prijoritajiet tal-UE bħall-Patt Ekoloġiku Ewropew⁴, l-Istrategġija Digitali Ewropea⁵, “Ekonomija għas-servizz tan-nies”⁶ u “Ewropa aktar b’saħħitha fid-dinja”⁷.

¹ Konkluzjoni tal-Kunsill dwar l-Istrategġija tal-UE għar-Reġjun tal-Alpi (EUSALP), il-punt (32): https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/cooperate/macro_region_strategy/pdf/eusalp_council_conclusions_27112015.pdf

² L-Inizjattiva ta’ Investiment fir-Rispons għall-Coronavirus (CRII) u l-Inizjattiva ta’ Investiment fir-Rispons għall-Coronavirus Plus (CRII+): https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/coronavirus-response/
³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/mt/ip_20_940

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_mt

⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/european-digital-strategy>

⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people_mt

⁷ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world_mt

L-iskop ta' dan ir-rapport jinqasam fi tnejn. L-ewwel nett, huwa jiehu nota tal-progress dwar l-MRS u jistabbilixxi l-aspettattivi għal aktar titjib. It-tieni nett, jesplora l-iżvilupp possibbli tal-MRS wara-l-kriżi tal-COVID-19, bil-għan li jiġi żgurat irkupru ekonomiku sostenibbli, kompetittiv u soċjalment inkluziv. F'dak ir-rigward, ir-rapport jivvaluta r-rwol tal-MRS fit-twettiq tal-prijoritajiet il-ġodda tal-UE għal futur ekoloġiku, diġitali u reżiljenti.

2. RIŻULTATI, SFIDI U OPPORTUNITAJIET

Kif diġà gie ppruvat, l-erba' MRS huma rilevanti għall-fit-twettiq tal-prijoritajiet tal-UE għall-2019-2024 fit-territorji rispettivi tagħhom, b'mod partikolari l-Patt Ekoloġiku Ewropew, l-Istrateġija Diġitali Ewropea, "Ekonomija għas-servizz tan-nies" u "Ewropa aktar b'saħħitha fid-dinja".

L-MRS għenu b'mod partikolari biex itejbu l-istat tal-ambjent tal-Baħar Baltiku⁸, biex itejbu l-istatus tal-ilma fix-Xmara Danubju u fit-tributarji tagħha u biex itejbu n-navigabbiltà tax-Xmara Danubju. Għenu wkoll biex tizzied il-governanza integrata u sostenibbli tal-ispazju marittimu u ż-żoni kostali tal-Baħar Adrijatiku u l-Baħar Jonju u jitjiebu l-kundizzjonijiet għall-konnettività ekoloġika fir-reġjun tal-Alpi bl-użu ta' infrastruttura ekoloġika.

Il-pjattaforma pprovduta mill-MRS għall-koordinazzjoni tal-politika bejn il-pajjiżi u fost il-fondi, is-setturi, il-livelli ta' governanza u l-partijiet ikkonċernati kienet kruċjali biex jinkisbu dawn ir-riżultati.

Madankollu, minkejja li l-MRS diġà taw riżultati sinifikanti, it-twettiq tal-potenzjal sħiħ tagħhom jehtieg iż-żmien u bidla kuraġġuża fil-mentalità fost il-pajjiżi, li tiżgura li dawn iqisu b'mod sistematiku l-benefiċċji tal-hidma flimkien.

2.1 L-Iżviluppi politiċi ewlenin

L-iżviluppi ewlenin mir-rapport tal-MRS preċedenti huma (i) ir-reviżjonijiet tal-pjanijiet ta' azzjoni fl-istrateġiji tad-Danubju u tal-Baltiku; (ii) ir-Repubblika tal-Maċedonja ta' Fuq tingħaqad mal-istrateġija tad-Danubju u tal-Baltiku; u (iii) il-proċess "ta' inkorporazzjoni" – li jinsab għaddej fl-MRS kollha – immirat lejn l-allinjament tal-prijoritajiet rilevanti tal-programmi ta' finanzjament tal-UE għall-2021-2027⁹ mal-MRS.

- (i) Il-pjan ta' azzjoni rivedut tal-Istrateġija tad-Danubju gie ppubblikat fis-6 ta' April 2020¹⁰. Ir-reviżjoni tallinja l-istrateġija mal-prijoritajiet u mal-isfidi l-ġodda tar-reġjun u torbot aħjar l-azzjonijiet tal-istrateġija tad-Danubju mal-prijoritajiet il-ġodda tal-UE bħall-Patt Ekoloġiku Ewropew, l-SMEs, kif ukoll it-turiżmu u l-wirt kulturali.

Ir-reviżjoni tal-pjan ta' azzjoni tal-istrateġija tal-Baltiku qed tagħmel progress bil-għan li tiffoka u tissimplifika l-oqsma ta' politika u ssahha il-koordinazzjoni. Dan il-pjan ta' azzjoni rivedut huwa mistenni li jiġi ppubblikat fl-2020.

⁸ Ir-rapport HELCOM dwar l-istat tal-Baħar Baltiku (<http://stateofthebalticsea.helcom.fi/in-brief/summary-of-findings/>) juri biċ-ċar li l-miżuri li ttiehdu s'issa fil-qafas tal-istrateġija tal-Baħar Baltiku, bħat-tnaqqis tal-inputs tan-nutrijenti (nitrati u fosfru), il-ġlieda kontra t-tniġġis u l-hidma biex titħares il-bijodiversità, għamlu differenza fl-istat tal-ambjent tal-Baħar Baltiku.

⁹ Il-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (Fondi SIE), il-Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali (FAEŻR), l-Istrument għall-Assistenza ta' qabel l-Adeżjoni (IPA), l-Istrument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali (NDICI).

¹⁰ SWD(2020) 59 final - <https://danube-region.eu/wp-content/uploads/2020/04/EUSDR-ACTION-PLAN-SWD202059-final-1.pdf>

- (ii) Fit-2 ta' April 2020, il-Maċedonja ta' Fuq intlaqgħet b'mod uffiċjali b'hala d-disa' pajjiż li qed jiehu sehem fl-istrategija Adriatika-Jonika. Bil-Maċedonja ta' Fuq, l-istrategija issa tinkludi hames pajjiżi "tat-tkabbir" mill-Balkani tal-Punent, li jahdmu fuq l-istess livell ma' erba' Stati Membri tal-UE dwar kwistjonijiet komuni.
- (iii) Mill-2018, l-MRS bdew jew saħħew il-proċess ta' inkorporazzjoni li wassal għal interazzjonijiet ta' benefiċċju reċiproku bejn l-awtoritajiet tal-istrategiji u tal-programmi fit-thejjija tad-dokumenti ta' programmazzjoni ta' wara l-2020. Dan għandu jtkompla waqt l-implimentazzjoni matul l-2021-2027. Eventwalment, l-integrazzjoni hija mistennija li żżid l-impatti tal-programmi permezz ta' kooperazzjoni u koordinazzjoni aħjar, minbarra li tipprovdi lill-MRS bil-mezzi biex jilhqqu l-oġettivi tagħhom. Se tippermetti wkoll lill-benefiċjarji tal-fondi tal-UE jiksibu riżultati aħjar bl-azzjoni tagħhom filwaqt li jikkontribwixxu għall-oġettivi strateġiċi tal-MRS.

2.2 Il-prijoritajiet tematiċi tal-MRS u l-interrelazzjoni tagħhom mal-Patt Ekoloġiku Ewropew

Filwaqt li l-prijoritajiet tagħhom huma mfassla skont l-isfidi u l-opportunitajiet speċifiċi tar-reġjuni rilevanti, l-erba' MRS kollha jikkondividu tliet priyoritajiet ewlenin, wiesgħa u interkonnessi¹¹: l-ambjent u t-tibdil fil-klima; ir-riċerka u l-innovazzjoni u l-iżvilupp ekonomiku; u l-konnettività (it-trasport, l-enerġija, in-networks diġitali).

It-taqsimiet li ġejjin jagħtu informazzjoni dwar xi wħud mill-kisbiet speċifiċi – fil-forma kemm ta' proċessi kif ukoll ta' proġetti – fi hdan dawn it-tliet oqsma ta' prijorità mir-rapport preċedenti, kif ukoll l-interrelazzjoni tagħhom ma' azzjonijiet ewlenin tal-Patt Ekoloġiku Ewropew.

Minhabba n-natura transsettorjali u intertematika tagħhom, dawn il-kisbiet jappoġġaw ukoll "Ekonomija għas-servizz tan-nies" u l-Istrategija Diġitali Ewropea.

Ambjent u tibdil fil-klima

Azzjonijiet ewlenin fil-Patt Ekoloġiku Ewropew jinkludu l-eliminazzjoni tat-tniġġis għal ambjent mingħajr tossiċità u l-preservazzjoni u r-restawr tal-ekosistemi u tal-bijodiversità.

L-MRS wasslu għal kisbiet importanti fil-qasam tal-kwalità tal-ilma, li huma rilevanti għall-azzjonijiet ewlenin tal-Patt Ekoloġiku Ewropew, u fil-qasam tal-konnettività ekoloġika, li huma rilevanti għall-bijodiversità.

Pereżempju, l-MRS għenu biex tittejjeb il-kwalità tal-ilma tal-Baħar Baltiku u tal-Ibħra Adrijatiku-Jonju rispettivament permezz ta' ġestjoni aħjar ta' sustanzi perikolużi rilaxxati fil-Baħar Baltiku¹² u monitoraġġ aħjar tal-kwalità tal-ilma fl-Ibħra Adrijatiku-Jonju¹³. L-MRS għenu wkoll fit-titjib tal-istatus tal-ilma fid-Danubju permezz ta' integrazzjoni msahħa bejn l-ippjanar tal-ġestjoni tal-baċir tax-xmara u l-prevenzjoni tar-riskju ta' għargħar¹⁴.

Barra minn hekk, dawn għenu biex tigi żviluppata infrastruttura ekoloġika fir-reġjun tal-Alpi permezz tal-"inizjattivi star", li għandhom l-għan li jikkonvertu d-dikjarazzjoni politika mill-

¹¹ Id-dettalji sħaħ dwar l-oqsma prijoritarji kollha ta' kull MRS jinsabu fid-dokument ta' hidma tal-persunal li jakkumpanja dan ir-rapport.

¹² <https://www.syke.fi/projects/hazbref>

¹³ <https://www.adrioninterreg.eu/index.php/2019/08/02/funded-projects-under-s-o-2-2/#toggle-id-3>

¹⁴ <https://environmentalrisks.danube-region.eu/tisza-ministerial-meeting/>

pajjiżi u r-reġjuni tal-Alpi “infrastruttura ekoloġika tal-Alpi – ngħaqqu l-forzi tagħna għan-natura, il-poplu u l-ekonomija”¹⁵ f’riżultati tangibbli.

Riċerka/innovazzjoni u żvilupp ekonomiku

Ir-riċerka u l-innovazzjoni se jkollhom rwol ċentrali fil-Patt Ekoloġiku Ewropew.

F’dak ir-rigward, fost l-oħrajn, l-MRS jappoġġaw il-kapitalizzazzjoni tal-għarfien u l-kondiviżjoni tar-riċerka u l-innovazzjoni, b’mod partikolari permezz ta’ “Ċentri li joperaw fir-Reġjun tal-Alpi”¹⁶ u n-“Network ta’ Koordinazzjoni tal-Finanzjament tad-Danubju”¹⁷. Barra minn hekk, l-MRS jippromwovu l-Istrateġiji ta’ Speċjalizzazzjoni Intelligenti billi jappoġġaw il-pjattaformi transnazzjonali tal-innovazzjoni u r-raggruppamenti tal-SMEs.

Fil-Patt Ekoloġiku Ewropew, l-ekonomija blu sostenibbli għandha rwol importanti wkoll, b’mod partikolari biex ittaffi l-piż fuq ir-riżorsi tal-art tal-UE u biex tindirizza t-tibdil fil-klima.

F’dak ir-rigward, l-MRS appoġġaw l-iżvilupp sostenibbli tal-ekonomija blu (b’mod simili bħall-istrateġiji tal-baċiri tal-baħar¹⁸). Pereżempju, dawn jgħinu biex jizzied l-għarfien tal-“bijoekonomija blu” permezz ta’ pjattaforma ddedikata fir-reġjun Baltiku¹⁹ u biex jitjieb it-trasferiment tal-għarfien dwar it-teknoloġiji blu fir-reġjun Adrijatiku u Joniku²⁰.

Konnettività

Il-Patt Ekoloġiku Ewropew jinkoraġġixxi l-aċċellerazzjoni tal-bidla għal mobilità sostenibbli u intelligenti u l-provvista ta’ enerġija nadifa, affordabbli u sikura. F’dak ir-rigward, l-MRS kisbu objettivi importanti, pereżempju fl-oqsma tat-trasport sostenibbli u multimodali u tal-provvista sostenibbli tal-enerġija.

Fil-qasam tat-trasport, pereżempju, fit-30 ta’ Ġunju 2020, għaxar ministri tat-trasport mir-reġjun tad-Danubju kkonfermaw mill-ġdid l-impenn tagħhom li jimplimentaw il-“Pjan Direttur għar-riabilitazzjoni u l-manutenzjoni tal-passaġġi navigabbli”²¹ għad-Danubju u t-tributarji navigabbli tiegħu, adottat f’Diċembru 2014. Dan huwa pass importanti għat-titjib tal-kundizzjonijiet tal-passaġġi navigabbli f’diversi sezzjonijiet kritiċi tax-Xmara Danubju²² u, b’mod ġenerali, għat-trasport multimodali fir-reġjun.

L-MRS jappoġġaw ukoll l-iżvilupp sostenibbli tal-kurituri tat-trasport fir-reġjun tal-Baħar Baltiku²³ u d-distribuzzjoni u l-provvista tal-gass naturali likwifikat (LNG) għat-trasport marittimu fir-reġjun Adrijatiku-Jonju²⁴.

¹⁵ <https://www.alpine-region.eu/results/28-alpine-states-and-regions-adopted-political-declaration-%E2%80%9Ealpine-green-infrastructure-%E2%80%9E>

¹⁶ <https://www.alpine-region.eu/projects/re-search-alps>

¹⁷ <https://knowledgesociety.danube-region.eu/working-groups/wg-3-newly-established-danube-funding-coordination-network-dfcn/>

¹⁸ L-Istrateġija Marittima tal-Atlantiku (<https://atlanticstrategy.eu/en>), l-Inizjattiva għall-iżvilupp sostenibbli tal-ekonomija blu fil-Punent tal-Mediterran - WestMED (<https://www.westmed-initiative.eu/>) u l-Aġenda Marittima Komuni għall-Baħar l-Iswed (<https://blackseablueconomy.eu/206/common-maritime-agenda-black-sea>).

¹⁹ <https://www.submariner-network.eu/blue-platform>

²⁰ <https://www.italy-croatia.eu/web/beat/about-the-project>

²¹ <https://navigation.danube-region.eu/danube-ministers-of-transport-sign-again-conclusions-on-effective-waterway-rehabilitation-and-maintenance/>

²² <http://www.fairwaydanube.eu/>

²³ <https://projects.interreg-baltic.eu/projects/scandriaR2act-2.html>

²⁴ <https://superlng.adrioninterreg.eu/>

L-MRS diġà wrew li jista' jkollhom rwol sinifikanti fl-hekk imsejha "tranżizzjoni tewmija ekoloġika u digitali" li tappoġġa l-implimentazzjoni tal-Istrateġija Digitali Ewropea, b'mod partikolari fir-Reġjun tal-Alpi permezz ta' inizzjattivi strateġiċi mmirati lejn it-trawwim tat-trasformazzjoni intelligenti u digitali tal-irħula tal-Alpi²⁵.

2.3 L-aċċess għall-finanzjament u l-inkorporazzjoni

Peress li l-MRS ma għandhomx riżorsi tagħhom, l-implimentazzjoni tagħhom tiddependi fuq it-tgħaqqid flimkien tal-fondi minn sorsi differenti. Għalhekk, is-suċċess jew il-falliment tal-MRS fl-aħħar mill-aħħar huwa marbut mal-kapaċità tagħhom li jiżguraw li l-fondi tal-UE, nazzjonali, reġjonali u fondi pubblici u privati oħra jkunu allinjati mal-prijoritajiet tal-istrateġija rilevanti.

It-tnaqqis tad-distakk bejn il-htigijiet tal-MRS u l-opportunitajiet ta' finanzjament għalhekk se jkun sfida kritika għall-2021-2027.

Il-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (Fondi SIE) joffru riżorsi finanzjarji sinifikanti u firxa wiesgħa ta' għodod u għazliet tekniċi li jistgħu jgħinu biex jiġu żgurati sinerġiji u komplementarjetà. Madankollu, il-koordinazzjoni bejn l-MRS u l-programmi tal-Fondi SIE s'issa kienet limitata u kkonċentrata l-aktar fuq il-programmi tal-Kooperazzjoni Territorjali Ewropea (Interreg).

L-erba' programmi transnazzjonali Interreg li jkopru l-MRS²⁶ kellhom rwol speċjali fl-appoġġ tal-istrateġiji. Dawn kienu s-sors ta' finanzjament l-aktar vizibbli tal-proġetti/l-attivitajiet tal-MRS filwaqt li sostnew – għalkemm bi gradi differenti – l-istrutturi ta' governanza tal-MRS. Madankollu, minkejja r-rwol katalitiku ferm pożittiv tagħhom, il-programmi Interreg la għandhom id-daqs (baġits limitati ħafna) u lanqas il-karatteristiċi (it-tip ta' proġetti) biex jindirizzaw l-oġettivi u l-prijoritajiet ambizzjużi tal-MRS.

Minhabba l-ambitu komprensiv tagħhom u r-riżorsi finanzjarji tagħhom, il-programmi nazzjonali/reġjonali tal-Fondi SEI jistgħu u għandhom jaħdmu b'mod aktar effettiv id f'id mal-MRS għall-benefiċċju reċiproku kemm tal-istrateġiji kif ukoll tal-programmi.

Il-prijoritajiet tal-programmi nazzjonali/reġjonali tal-Fondi SEI huma, fil-biċċa l-kbira tagħhom, konsistenti ma' daww tal-MRS. Għadd dejjem jikber ta' programmi tal-2014-2020 jirrappurtaw appoġġ għall-proġetti tal-MRS²⁷, kif indikat fir-rapporti annwali ta' implimentazzjoni pprezentati mill-awtoritajiet ta' ġestjoni tal-programmi²⁸. Madankollu, koordinazzjoni xierqa mal-MRS u fost il-programmi fil-makroreġjuni żżid ħafna l-impatt ta' dan l-appoġġ.

Fl-2014, il-maġġoranza tal-programmi nazzjonali/reġjonali tal-Fondi SEI ma qisux l-oġettivi u l-attivitajiet tal-MRS. Ftit ħafna minn dawn il-programmi indirizzaw il-prijoritajiet transsettorjali, u l-aspetti transterritorjali huma neqsin kważi fihom kollha.

Il-kooperazzjoni fost il-programmi nazzjonali/reġjonali tal-Fondi SEI minn pajjiżi differenti hija kuncett ġdid li jehtieg bidla fil-mentalità. Dawn il-programmi essenzjalment iħarsu 'l ġewwa, anke meta l-kooperazzjoni/koordinazzjoni mal-programmi fil-makroreġjun tista' żżid

²⁵ <https://www.alpine-space.eu/projects/smartvillages/en/home>

²⁶ Il-programmi ta' kooperazzjoni transnazzjonali Interreg tal-Baħar Baltiku (FEŻR EUR 264 miljun), Interreg Danubju (FEŻR EUR 222 miljun), Interreg Adrijatiku-Jonju (FEŻR u IPA EUR 99 miljun), Interreg Spazju Alpin (FEŻR EUR 117-il miljun).

²⁷ Pereżempju billi jiġu allokat i punti żejda fis-sejha għal proposti għal proġetti b'sinifikat jew impatt makroreġjonali.

²⁸ Matul il-perjodu ta' rapportar, id-data pprovduta mill-programmi tal-Fondi SEI dwar l-appoġġ għall-MRS mhijiex konsistenti biżżejjed biex tiġi aggregata u għandha tintuża b'kawtela. Sinteti hija pprovduta fl-SWD.

l-effikaċja u l-impatt tal-azzjonijiet. Għalhekk se jkun importanti li jkun hemm sensibilizzazzjoni dwar il-benefiċċji tal-kooperazzjoni bejn il-pajjiżi u r-reġjuni.

Għal dawn ir-raġunijiet kollha, il-mobilizzazzjoni tal-ġenerazzjoni li jmiss ta' programmi ta' finanzjament nazzjonali u reġjonali tal-UE tibqa' eżerċizzju vitali għall-MRS. Madankollu, biex dan iseħħ, huwa importanti ħafna li jkun hemm kunsens politiku ġenerali li l-fondi għandhom jiġu allinjati mal-prijoritajiet u l-oġettivi tal-MRS.

Ir-regolamenti proposti tal-politika ta' koeżjoni għall-perjodu 2021-2027 jinkludu dispożizzjonijiet imfassla biex jiffaċilitaw l-appoġġ għal proġetti/attivitàjiet tal-MRS, peress li l-kooperazzjoni bejn il-pajjiżi u r-reġjuni għandha ssir prattika komuni. Madankollu, l-inkluzjoni tal-prijoritajiet tal-MRS maqbula b'mod kongunt fil-programmi ta' finanzjament tal-UE tal-2021-2027 teħtieġ kooperazzjoni effettiva u kontinwa bejn il-koordinaturi nazzjonali u tematiċi tal-MRS u l-awtoritajiet nazzjonali/reġjonali responsabbli għal dawn il-programmi.

Diġà feġġew sinjali pożittivi mid-djalogu dejjem jiżdied u kostruttiv bejn l-awtoritajiet tal-programmi nazzjonali/reġjonali tal-MRS u tal-Fondi SEI. L-erba' MRS kollha ħadu inizzjattivi biex iħaffu u jsaħħu dan il-proċess "ta' inkorporazzjoni". L-implimentaturi ewlenin tal-MRS huma aktar u aktar attivi fil-promozzjoni tal-kooperazzjoni makroreġjonali mal-awtoritajiet tal-programmi rilevanti, billi jwessgħu l-fehim tagħhom tal-benefiċċji tal-kooperazzjoni biex jinstabu reazzjonijiet komuni għal kwistjonijiet li jmorru lil hinn mill-fruntieri nazzjonali/reġjonali. Min-naħa l-oħra, dan jippermetti wkoll lill-partijiet ikkonċernati biex iżidu l-kapaċità tagħhom u biex itejbu l-prestazzjoni tagħhom.

Bħalissa għaddejjin diversi inizzjattivi biex tittejjeb il-mobilizzazzjoni tal-programmi tal-Fondi SEI biex jappoġġaw l-oġettivi tal-istrategiji. Il-proċessi makroreġjonali u l-proġetti/attivitàjiet ewlenin/emblematiċi ġew identifikati fl-MRS kollha. In-networks tal-awtoritajiet maniġerjali tal-programmi tal-Fondi SEI qed jiġu żviluppati/msaħħa biex jiffaċilitaw il-finanzjament u l-implimentazzjoni ta' proġetti transnazzjonali. Qed jiġu kkunsidrati wkoll proposti biex:

- l-implimentaturi ewlenin tal-MRS jiġu inkluzi fil-komitati ta' monitoraġġ tal-programmi;
- ideat ta' proġetti jiġu operazzjonalizzati permezz tal-iżvilupp kongunt ta' proposti u l-għażla ta' azzjonijiet/proġetti għall-finanzjament; u
- il-kontenut u l-azzjonijiet jiġu allinjati, pereżempju permezz tat-tnedija ta' sejhiet tematiċi jew speċifiċi/mmirati.

Il-programmi tal-UE ġestiti direttament (pereżempju LIFE, Erasmus, Orizzont 2020, il-Faċilità Nikkollegaw l-Ewropa - FNE) jirrappreżentaw sors potenzjali ieħor ta' finanzjament peress li dawn ta' spiss jippromwovu l-kooperazzjoni transnazzjonali. L-implimentaturi ewlenin tal-MRS ipprovdew numru limitat ta' eżempji ta' sinerġiji bejn l-MRS u xi programmi tal-UE ġestiti direttament, b'mod partikolari ma' LIFE, FNE u Orizzont 2020. It-tishih ta' daww is-sinerġiji jeħtieġ approċċ każ b'każ, peress li l-programmi tal-UE ġestiti direttament ikopru l-EU-27 kollha u mhumiex iffukati geografikament.

Fl-aħħar nett, il-programmi ta' kooperazzjoni transfruntiera tal-Interreg, l-IPA u l-NDICI fi hdan it-territorji tal-MRS jistgħu jikkontribwixxu b'mod sostanzjali wkoll għat-tweġġ tal-oġettivi tal-MRS. F'dak ir-rigward, il-kooperazzjoni mill-qrib bejn l-awtoritajiet responsabbli għal dawn il-programmi u l-implimentaturi ewlenin rilevanti tal-MRS hija essenzjali mill-fażijiet bikrija tat-tnejja tal-programmi matul l-implimentazzjoni tagħhom fl-2021-2027.

2.4 Il-Governanza u l-Kapaċità amministrattiva

Fl-erba' MRS kollha, l-istrutturi ta' governanza huma stabbiliti u qed joperaw fuq it-tliet livelli interrelati²⁹: il-livell politiku, il-livell ta' koordinazzjoni u l-livell ta' implimentazzjoni. Peress li struttura ta' governanza li tiffunzjona tajjeb hija kritika għas-suċċess jew għall-falliment tal-MRS, ir-reviżjoni u t-titjib ulterjuri tal-kwistjonijiet ta' governanza jibqgħu ta' importanza fundamentali għall-istrategiji kollha biex jiġi żgurat li dawn iżommu l-pass mal-iżviluppi. Matul dawn l-aħħar sentejn, sar progress fil-governanza u fil-kapaċità amministrattiva tal-erba' MRS, u jistgħu jiġu rrappurtati għadd ta' riżultati notevoli.

Fl-Istrategija Alpina, ġiet stabbilita task force speċifika biex tirrifletti u tagħmel proposti għat-titjib tal-effikaċja tal-governanza. Fl-Istrategija tad-Danubju, ġie prodott dokument dwar il-governanza, li jiċċara r-rwoli ta' diversi atturi ewlenin, u aġġornament tar-regoli ta' proċedura. L-istruttura ta' governanza tal-istrategija tal-Baħar Baltiku qed tiġi rieżaminata bħala parti mir-reviżjoni tal-pjan ta' azzjoni.

Fl-aħħar nett, l-erba' MRS jipprovdu eżempji tajbin ta' kooperazzjoni bejn il-korpi implimentattivi tagħhom u l-istrutturi multilaterali tal-governanza ambjentali li huma rilevanti għat-territorji koperti mill-istrategiji³⁰.

Il-livell politiku

Fl-erba' MRS, il-livell politiku huwa ġeneralment irrappreżentat mill-Ministri tal-Affarijiet Barranin u, f'xi każijiet, mill-ministri jew l-awtoritajiet responsabbli mill-fondi tal-UE. Huma jipprovdu d-direzzjoni politika u strategika. Fl-istrategija tal-Alpi, l-awtoritajiet reġjonali għandhom ukoll rwol importanti fid-diskussjonijiet politiċi/strategiċi.

Ir-rwol tal-presidenza b'rotazzjoni qed jikber fl-istrategiji kollha, hekk kif il-pajjiżi parteċipanti qed jirrealizzaw l-importanza tagħha fl-ixprunar tad-direzzjoni strategika tal-MRS. Ġiet stabbilita sistema ta' "Triju ta' Presidenzi" fl-istrategiji tad-Danubju, l-Adrijatiku-Jonju u l-Alpi, u r-rwol tagħha ġie miżjud.

It-tishih tal-impenn politiku huwa essenzjali: l-awtoritajiet nazzjonali u reġjonali tal-pajjiżi involuti għandhom ikunu jistgħu jipprovdu tmexxija aktar strategika fil-livell ministerjali biex jitnaqqas id-distakk bejn l-impenji politiċi qawwija u l-kapaċità tal-amministrazzjonijiet li jsegwu.

Il-livell ta' koordinazzjoni

Il-koordinazzjoni tal-MRS fil-pajjiżi parteċipanti u bejniethom issir mill-koordinaturi nazzjonali. B'mod kongunt, huma jaġixxu bħala punt ta' kuntatt bejn il-livell politiku – li lili jirrapportaw dwar l-implimentazzjoni u jissottomettu proposti – u l-livell ta' implimentazzjoni – li lili jipprovdu gwida strategika. Hafna pajjiżi parteċipanti dahhlu fis-sehh mekkanizmi ta' koordinazzjoni fuq diversi livelli fil-livell nazzjonali, li qed jipprovdu riżultati inkoraġġanti. Madankollu, għandha tingħata aktar attenzjoni lill-kontinwità tal-persunal u li jingħata appoġġ amministrattiv adegwat.

Il-livell ta' implimentazzjoni

Ir-rwol tal-korpi ta' implimentazzjoni (it-tmexxija jew il-gruppi ta' azzjoni tematiċi/ta' prijetà/ta' politika) kiber b'mod notevoli, peress li dawn huma l-ixprunaturi tal-implimentazzjoni ta' kuljum tal-pjanijiet ta' azzjoni tal-MRS. L-implimentaturi ewlenin tal-

²⁹ COM(2014) 284 final, dwar il-governanza tal-istrategiji makroreġjonali.

³⁰ Eżempji: il-konvenzjonijiet dwar l-ibhra reġjonali, bħall-Konvenzjoni ta' Barċellona għall-EUSAIR u l-HELCOM għall-EUSBSR, jew il-konvenzjonijiet dwar il-muntanji u l-baċiri reġjonali, bħall-Konvenzjoni Alpina għall-EUSALP, l-ICPDR u l-Konvenzjoni tal-Karpazji għall-EUSDR.

MRS jehtiegu appoġġ finanzjarju, politiku u amministrattiv biex iwettqu l-kompiti tagħhom. Għalhekk, hija mehtieġa aktar hidma biex jingħataw is-setgħa b'mod xieraq b'mandati ċari u b'kapaċità effettiva għat-tehd tad-deċiżjonijiet, filwaqt li jiġi żgurat li jkollhom ir-rizorsi, il-kapaċità teknika u l-hiliet mehtieġa.

Ġie rrapportat ukoll progress dwar l-“għodod” li jappoġġaw l-implimentazzjoni tal-MRS. Il-Punt tal-Istrateġija tad-Danubju (Danube Strategy Point, DSP) il-ġdid tal-EUSDR ilu li (reġa') beda jiffunzjona minn Settembru 2018. Il-punt tal-Faċilità tal-EUSAIR appoġġa l-governanza u l-implimentaturi ewlenin tal-istrateġija sa mill-2015. Fi Frar 2020, l-Assemblea Ġenerali tal-EUSALP iddeċidiet li tistabbilixxi struttura ta' appoġġ tekniku biex tappoġġa lill-istrateġija. L-istrateġija tal-Baħar Baltiku qed timmira wkoll li ssahħaħ il-kapaċità amministrattiva tagħha u qed tibni fuq l-esperjenzi tal-MRS l-oħrajn.

Il-presidenzi tal-MRS, flimkien mal-Kummissjoni u l-appoġġ tal-programm Interact, kienu qed jiżviluppaw networks, metodi u għodod ta' kooperazzjoni biex jintegraw l-MRS fil-programmi ta' finanzjament tal-UE ta' wara l-2020.

Barra minn hekk, Interact, bl-appoġġ tal-Kummissjoni, qed ikompli jippromwovi l-kunċett makroreġionali billi jibni u jikkonsolida networks bejn l-implimentaturi ewlenin fl-istrateġiji kollha (pereżempju fl-oqsma tal-governanza, it-trasport, l-ambjent jew it-tibdil fil-klima), u billi jsahħaħ il-kapaċità tal-korpi implimentattivi.

Is-soċjetà ċivili

Is-sistema ta' governanza fuq diversi livelli u b'diversi partijiet ikkonċernati tal-MRS tinvolvi, mid-definizzjoni stess tagħha, tipi differenti ta' atturi transnazzjonali, transsettorjali u transreġionali f'tipi differenti ta' attivitajiet. L-approċċ tal-MRS ippermetta li jiġu involuti partijiet ikkonċernati godda u li jiġu żviluppati dinamiċi godda u modi godda ta' kooperazzjoni. L-MRS kollha qed jagħmlu sforzi biex jinvolvu lis-soċjetà ċivili fil-hidma fuq l-oqsma tematiċi. Il-korpi ta' implimentazzjoni huma dejjem aktar konnessi mas-soċjetà ċivili. Il-partecipazzjoni mill-komunitajiet lokali ssahħaħ id-dimensjoni minn isfel għal fuq tal-azzjonijiet tal-MRS, speċjalment dawk iffukati fuq iż-żieda tal-involvement taż-żgħażaġh fil-proċess tal-MRS, li qed isiru dejjem aktar sinifikanti fl-erba' MRS.

Fl-Istrateġija għad-Danubju, is-soċjetà ċivili tiġi involuta permezz ta' pjattaformi bbażati fuq l-ippjanar partecipattiv, il-bini tal-komunità u l-ġoti tas-setgħa. Ir-rappreżentanti tas-soċjetà ċivili huma shab ewlenin fl-implimentazzjoni tal-Jiem ta' Partecipazzjoni Nazzjonali – għall-Jum il-Partecipazzjoni tad-Danubju tal-2019 attendew aktar minn 1 000 persuna.

Fl-istrateġija tal-Baħar Baltiku, l-atturi tas-soċjetà ċivili, b'mod predominanti minn istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja u tar-riċerka, huma involuti f'ħafna proġetti/attivitajiet. Madankollu, hemm lok għal involviment akbar tal-komunità tan-negozju, l-NGOs u ż-żgħażaġh.

Il-pjattaforma tal-partijiet ikkonċernati tal-EUSAIR hija operattiva u l-istrateġija tal-Alpi bdiet tiżviluppa pjattaforma ta' partecipazzjoni diġitali biex tappoġġa t-tixrid ta' inizjattivi sostenibbli u l-involviment tal-partijiet ikkonċernati tas-soċjetà ċivili.

Għalhekk, ir-rwol tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili qed jikber u għandu jkompli jiġi mhegġeġ.

2.5 Monitoraġġ u evalwazzjoni

L-MRS qed jagħtu għadd sinifikanti ta' riżultati, li jvarjaw mill-effetti tal-kapaċità interna u l-proċessi ta' koordinazzjoni/kooperazzjoni fost il-pajjiżi u r-reġjuni, sa proġetti/attivitajiet

transnazzjonali konkreti li qed jiġu implimentati jew iffaċilitati. Madankollu, fil-prattika, huwa diffiċli li jitkejlu u li jiġu rrapportati dawn il-kisbiet.

Jinsabu għaddejjin inizjattivi għall-iżvilupp ta' sistemi ta' monitoraġġ, b'mod partikolari billi jintlaħaq qbil fuq indikaturi u miri għall-prijoritajiet inklużi fil-pjanijiet ta' azzjoni.

Hija meħtieġa aktar ħidma biex tinqabad il-komplessità tar-riżultati li tipproduċi MRS, inkluż l-iżvilupp istituzzjonali u tal-kapaċità essenzjali fost il-pajjiżi u l-partijiet ikkonċernati. Mekkanizmu komprensiv ta' monitoraġġ ikun utli wkoll biex jinżamm l-appoġġ politiku u biex jgħin lill-implimentaturi ewlenin biex jifhmu aħjar id-dgħjufijiet u l-qawwiet ta' kull strateġija.

Il-programm Interreg ESPON żviluppa għodda ta' monitoraġġ – is-Sistema Ewropea ta' Monitoraġġ Territorjali (ETMS) – imfassla biex isservi, fost l-oħrajn, lill-MRS. L-għodda tipprovi lil implimentaturi ewlenin tal-MRS u lil partijiet ikkonċernati oħra b'informazzjoni territorjali.

2.6 Komunikazzjoni

L-aktar Ewrobarometru reċenti (Ottubru 2019) juri għarfien dejjem akbar tal-erba' MRS fost il-pubbliku tal-UE, li probabbilment jirriżulta minn żieda notevoli fl-attivitajiet ta' komunikazzjoni matul il-perjodu ta' rapportar. Kull waħda mill-MRS issa għandha fis-seħħ korp kompletament operazzjonali biex iżżid l-għarfien fost il-partijiet ikkonċernati u l-individwi (EUSBSR: Ejjew nikkomunikaw; EUSDR: Punt tal-Istrateġija tad-Danubju; EUSAIR: Punt tal-Faċilità; u EUSALP: AlpGov). L-MRS kollha stabbilixxew siti web iddedikati, kontijiet tal-midja soċjali attivi u bullettini, u l-għadd ta' abbonati għal dawn qed jikber. L-istrateġiji Adrijatiku-Jonju u tad-Danubju diġà għandhom pjanijiet ta' komunikazzjoni komuni biex jiżguraw li l-attivitajiet u l-messaġġi ta' komunikazzjoni jkunu kkoordinati. Fl-istrateġija Alpina, l-inizjattiva “Pitch.Your.Project”³¹ tippermetti liż-żgħażaġh jikkontribwixxu direttament għall-implimentazzjoni tal-istrateġija.

Kien hemm żieda ċara fl-għadd ta' avvenimenti nazzjonali u makroreġjonali biex jintlaħqu l-awtoritajiet pubbliċi, il-programmi ta' finanzjament u l-pubbliku matul l-aħħar sentejn. Il-fora annwali, appoġġati flimkien ma' oħrajn mill-“Programm tal-midja” tal-Kummissjoni, huma l-avvenimenti annwali ewlenin għall-MRS u jattiraw għadd kbir ta' partecipanti. Il-partecipazzjoni ta' politiċi ta' livell għoli fil-fora annwali hija kruċjali biex jizdied l-interess tal-midja.

Il-“Ġimgha dwar l-Istrateġiji għall-Kosta u Makroreġjonali tal-Mediterran” hija avveniment ewleni ieħor li jgħaqqad flimkien lill-implimentaturi ewlenin tal-erba' MRS. Din l-inizjattiva mmexxija mis-Slovenja rriżultat li hija għodda ta' suċċess biex jintlaħqu kemm il-midja nazzjonali kif ukoll il-pubbliku ġenerali.

Fi Frar 2020, għall-ewwel darba, ġiet organizzata “Ġimgha dwar l-MRS” fi Brussell biex tiġbor flimkien diversi laqgħat u workshops iffukati fuq kull MRS. Il-“Ġimgha” intlaqgħet mill-partijiet ikkonċernati tal-MRS bħala opportunità biex jikkordinaw u jiskambjaw esperjenzi fost l-istrateġiji, biex jiskambjaw mar-rappreżentanti mill-istituzzjonijiet tal-UE, u għas-sensibilizzazzjoni.

Fil-livell nazzjonali, l-istrateġiji kollha ziedu l-avvenimenti tagħhom ta' sensibilizzazzjoni, izda se jkun hemm bżonn ta' aktar ħidma. Għalkemm l-Ingliš bħaliisa huwa l-lingwa ta' ħidma tal-erba' strateġiji kollha, il-komunikazzjoni mal-pubbliku fil-lingwi nazzjonali għandha tkun imhegga.

³¹ <https://www.alpine-region.eu/pitch-your-project-2020>

3. IT-TRIQ 'IL QUDDIEM

Il-kooperazzjoni makroreġjonali hija għodda b'saħħitha biex tappoġġa l-iżvilupp u l-integrazzjoni ekonomika, soċjali u territorjali, u biex trawwem relazzjonijiet tajba mal-pajjiżi ġirien.

Wara aktar minn 10 snin ta' implimentazzjoni, l-MRS huma parti integrali mis-sett ta' għodod tal-UE għall-kooperazzjoni territorjali, għalkemm il-potenzjal tagħhom għadu ma ntlahaqx kompletament.

Id-dinja qed tinbidel b'pass mgħaġġel, u l-MRS għandhom jinzammu aġġornati mal-prioritajiet il-godda. Sabiex l-MRS ikompli jipprovdu soluzzjonijiet għall-isfidi komuni, huwa importanti li dawn jiġu riveduti u aġġornati regolarment. Huma għandhom jiżguraw bilanċ bejn ir-rispons għall-htigijiet u l-prioritajiet godda emergenti, u l-iżgurar tal-kontinwità tal-ħidma biex jinkisbu riżultati tangibbli.

Il-kriżi tal-COVID-19, il-Patt Ekoloġiku Ewropew u l-Istrateġija Diġitali Ewropea

Hekk kif l-impatt tat-tifqigħa tal-COVID-19 beda jidher, il-koordinaturi nazzjonali tal-MRS ħadu inizjattivi biex jikkunsidraw kif l-MRS jistgħu jgħinu lill-pajjiżi parteċipanti jindirizzaw il-kriżi permezz ta' azzjonijiet koordinati. Il-firxa tar-rwol li l-MRS jista' jkollhom saret aktar ċara fid-dawl tal-inizjattivi meħudin mill-Kummissjoni, b'mod partikolari bil-pjan propost ta' rkupru tan-Next Generation EU.

Il-korpi ta' koordinazzjoni tal-MRS iltaqgħu biex jiddiskutu x'azzjonijiet jistgħu jittiehdu minn kull MRS biex jgħinu lill-pajjiżi u lir-reġjuni parteċipanti jirkupraw u jimplimentaw rispons ekonomiku fuq perjodu ta' żmien medju u fit-tul. Barra minn hekk, il-Presidenzi tal-erba' MRS iltaqgħu fis-17 ta' Ġunju 2020 sabiex jidentifikaw suġġetti potenzjali, rilevanti għall-MRS kollha, fejn kooperazzjoni msahha bejn l-MRS tista' tghin għal irkupru sostenibbli u reżiljenti tal-makroreġjuni, filwaqt li tappoġġa l-prioritajiet ekoloġiċi u diġitali tal-Unjoni.

Wara l-inizjattivi bikrija mill-koordinaturi nazzjonali tal-MRS, il-livell politiku għal kull strateġija issa għandu jhegġeġ lill-implimentaturi ewlenin tal-MRS biex jikkordinaw l-isforzi tagħhom mal-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha madwar il-makroreġjun fiż-żoni fejn l-MRS taw prova tal-valur miżjud tagħhom. Dan għandu jinkludi r-rwol tal-MRS fl-implimentazzjoni tal-Patt Ekoloġiku Ewropew u l-Istrateġija Diġitali Ewropea, li huma l-pedament tal-istrateġija tat-tkabbir tal-Ewropa, u oqsma bħat-turiżmu sostenibbli, ir-raggruppamenti transnazzjonali tal-SMEs jew is-sahha.

L-integrazzjoni u l-implimentazzjoni

Il-proċess bil-għan li jiġu allinjati l-programmi ta' finanzjament nazzjonali/reġjonali tal-UE tal-2021-2027 mal-prioritajiet tal-MRS rilevanti ("integrati"), irid jitlesta b'suċċess. Dan huwa vitali għall-MRS biex jiksibu l-oġġettivi ekonomiċi, soċjali u territorjali tagħhom, u għall-programmi biex itejbu l-effikaċja tagħhom u jżidu l-impatt tagħhom billi jikkoperaw u jikkordinaw l-azzjonijiet fil-makroreġjun kollu. Għal dan il-għan:

- L-implimentaturi ewlenin tal-MRS u l-awtoritajiet nazzjonali/reġjonali responsabbli għall-programmi ta' finanzjament tal-UE tal-2021-2027 għandhom jintensifikaw l-isforzi tagħhom qabel ma l-programmi jiġu ffinalizzati.
- Sabiex tiġi żgurata implimentazzjoni effettiva fil-makroreġjun kollu tal-prioritajiet tal-MRS inkluż fil-programmi ta' finanzjament tal-UE tal-2021-2027, għandhom jiġu stabbiliti networks rilevanti tal-awtoritajiet tal-programm (ta' ġestjoni) għal kull MRS. Dawn in-networks għandhom rwol ċentrali u li jkunu strutturati sew biex joperaw matul il-perjodu 2021-2027 u wara. Huma se jipprovdu spazju għal laqgħat għall-

awtoritajiet (ta' ġestjoni) tal-programmi biex jaħdmu flimkien mal-implimentaturi ewlenin tal-MRS, biex jikkoordinaw l-implimentazzjoni tal-miżuri tal-MRS inklużi fil-programmi rispettivi tagħhom, u biex jippromwovu l-kooperazzjoni fost il-programmi sabiex jiġi żgurat l-impatt makroreġjonali mistenni. Eżempji inizjali ta' networks bħal dawn fir-reġjuni tal-Baltiku u tad-Danubju diġà qed jagħtu riżultati inkoraġġanti.

L-aċċess għall-fondi ġestiti direttament mill-Kummissjoni

Il-koordinaturi nazzjonali u tematiċi tal-MRS għandhom jinkoraġġixxu lill-promoturi tal-proġetti rilevanti (pereżempju atturi makroreġjonali) biex jipparteċipaw fil-mekkaniżmi kompetittivi (bħal sejhiet għal proġetti) ippubblikati mill-istrumenti tal-UE ġestiti direttament (pereżempju Orizzont Ewropa, il-programm Ewropa Diġitali, LIFE, Erasmus, il-programm tas-Suq Uniku³²).

Sabiex jimmassimizzaw il-possibbiltajiet tagħhom ta' suċċess, il-koordinaturi nazzjonali u tematiċi tal-MRS għandhom jippromwovu u jiffaċilitaw l-aċċess għall-gharfien esperti nazzjonali/reġjonali biex jappoġġaw l-iżvilupp ta' proposti ta' kwalità għolja għas-sejhiet għall-proġetti.

Il-governanza tal-MRS

Il-livell politiku għandu jsaħħah it-tmexxija tal-MRS tiegħu billi:

- jagħti gwida strateġika b'saħħitha;
- jiżgura l-koerenza bejn l-MRS u strateġiji u politiki territorjali/settorjali nazzjonali u transnazzjonali oħrajn;
- jiżgura li l-koordinaturi nazzjonali u tematiċi tal-MRS kollha kemm huma jingħataw is-setgħa kif ukoll li jingħataw mandat ċar u riżorsi adegwati;
- isaħħah il-governanza f'diversi livelli permezz tal-involvement effettiv tal-partijiet ikkonċernati reġjonali/lokali, is-soċjetà ċivili, inklużi ż-żgħażaġh, fl-implimentazzjoni tal-MRS.

Il-laqgħat ministerjali/politiċi annwali li jsiru konsekuttivament mal-fora annwali, urew li huma l-aħjar Prattika siewja li għandha titqies fl-MRS kollha. Il-laqgħat ministerjali annwali huma utli ħafna biex tiġi żgurata r-responsabbiltà, biex jittiehdu deċiżjonijiet politiċi, u biex tiġi pprovduta gwida strateġika, pereżempju billi jiġu adottati dikjarazzjonijiet ministerjali/politiċi. Il-koordinaturi nazzjonali u tematiċi għandhom jingħataw il-mandat biex jimplementaw id-deċiżjonijiet meħuda u jirrapportaw lura dwar il-kisbiet fil-laqgħa ministerjali annwali li jmiss.

Filwaqt li jibnu fuq l-esperjenza tal-istrateġiji tad-Danubju u tal-Adrijatiku-Jonju, l-MRS kollha għandhom jiġu meġġuna bi struttura ta' appoġġ tekniku responsabbli għall-kompiti li jinkludu: l-appoġġ għall-presidenzi b'rotazzjoni u l-iżgurar tal-kontinwità tal-azzjonijiet; l-implimentazzjoni ta' attivitajiet ta' komunikazzjoni; l-appoġġ għall-koordinaturi tematiċi u l-gruppi ta' tmexxija; l-iżgurar tal-koordinazzjoni fl-MRS u l-istrateġiji tal-baċini tal-baħar u bejniethom; l-iffaċilitar tan-networks tal-awtoritajiet (ta' ġestjoni) tal-programmi u l-implimentaturi ewlenin tal-MRS; u l-koordinazzjoni tal-monitoraġġ u l-evalwazzjoni. L-istruttura ta' appoġġ tekniku għandu jkollha sors stabbli ta' finanzjament biex tkun żgurata l-kontinwità. Il-programmi ta' Kooperazzjoni Transnazzjonali Interreg li jkopru t-territorju tal-MRS (il-Baħar Baltiku, id-Danubju, l-Adrijatiku-Jonju, l-ispazju Alpin) għandu jkollhom rwol ewleni.

³² Abbażi tal-proposti attwali tal-Kummissjoni għall-programmi 2021-2027.

Il-komunikazzjoni tal-MRS lill-partijiet ikkonċernati u lill-pubbliku hija tal-akbar importanza. Il-hidma f'dan il-qasam għandha titkompla u titwessa' fl-MRS u bejniethom, permezz ta' komunikazzjoni aktar immirata, l-isfruttament tas-sinergiji, it-titjib tal-koordinazzjoni u l-armonizzazzjoni.

Ir-rwol tal-MRS fil-politika tat-tkabbir tal-UE

Sinergiji aktar mill-qrib mal-proċess tat-tkabbir huma ta' importanza ewlenija biex tiġi appoġġata l-perspettiva tal-UE għall-Balkani tal-Punent, f'konformità mal-prijorità tal-UE "Ewropa aktar b'saħħitha fid-dinja" u l-metodoloġija l-għdida tat-tkabbir³³.

Fil-livell politiku, l-iskambju u l-kooperazzjoni għandhom jiġu stabbiliti permezz ta' inizjattivi ta' livell għoli fir-reġjun b'has-summits bejn l-UE u l-Balkani tal-Punent u inizjattivi oħra ta' kooperazzjoni reġjonali. Dan jevita d-duplikazzjoni, jippermetti koordinazzjoni aħjar u jzid il-kooperazzjoni reġjonali bl-għan finali li jkun hemm impatt pożittiv aktar b'saħħtu fuq il-hajja tan-nies fir-reġjun.

L-involviment attwali tal-Balkani tal-Punent fuq l-istess livell fl-istrategiji tad-Danubju u l-Adrijatiku-Jonju għandu jkompli jissahhah, inkluz billi tiġi żgurata l-partecipazzjoni effettiva tagħhom fl-implimentazzjoni tat-tranżizzjoni tewmija ekoloġika u diġitali. L-awtoritajiet mill-pajjiżi partecipanti tal-Balkani tal-Punent għandhom jallokaw biżżejjed riżorsi biex jiżguraw il-partecipazzjoni effettiva tagħhom fl-istrutturi tal-governanza u tal-implimentazzjoni tal-MRS.

4. KONKLUŻJONIJIET

Fic-ċirkostanzi eċċezzjonali attwali kkawżati mill-pandemija tal-COVID-19 u l-kriżi ekonomika konsegwenti, il-kooperazzjoni fost il-pajjiżi u r-reġjuni hija meħtieġa aktar minn qatt qabel. Il-kriżi għandha konsegwenzi ekonomiċi, fiskali u soċjali li ma jistgħux jiġu indirizzati minn kwalunkwe pajjiż uniku waħdu. L-UE qed tipprowdi għodod innovattivi u mezzi finanzjarji straordinarji biex "nirreagixxu u nirkupraw": fuq perjodu ta' żmien qasir, biex nirreagixxu u nsewvu d-danni kkawżati lill-istruttura Ewropea minhabba t-tifqigha tal-pandemija; fuq perjodu ta' żmien medju u fit-tul, biex nirkupraw permezz ta' investiment f'ekonomija ekoloġika, diġitali, reżiljenti u soċjalment inkluziva. L-irkupru mill-kriżi jirrappreżenta opportunità kbira għat-tiswir tal-Ewropa tal-futur.

F'dan l-isfond, l-MRS għandhom rwol sinifikanti biex jgħinu lill-pajjiżi u lir-reġjuni partecipanti jindirizzaw il-kriżi ekonomika billi jimplimentaw il-prijoritajiet tal-UE bhall-Patt Ekoloġiku Ewropew, l-Istrategija Diġitali Ewropea, "Ekonomija għas-servizz tan-nies" u "Ewropa aktar b'saħħitha fid-dinja" b'mod koordinat. It-turiżmu sostenibbli, l-appoġġ għall-SMEs, l-innovazzjoni transnazzjonali jeħtieġu attenzjoni partikolari.

L-Istati Membri issa għandhom opportunità unika biex jippromwovu l-inkluzjoni ta' prijoritajiet tal-MRS rilevanti fil-programmi nazzjonali u reġjonali tal-UE tal-2021-2027 (il-Fondi SEI, FAEŻR, IPA, NDICI). Dan huwa vitali biex tiġi żgurata l-implimentazzjoni koordinata tal-programmi u tal-MRS fil-makroreġjuni.

Sabiex l-MRS jikkontribwixxu b'mod sostanzjali għall-irkupru ekonomiku u l-prosperità fuq terminu medju sa twil tal-pajjiżi partecipanti, jeħtieġ li tinzamm sjieda politika aktar b'saħħitha u li jiġu sostnuti l-isforzi xprunaturi.

³³ COM(2020) 57 final: It-tiswira tal-proċess tal-adeżjoni – perspettiva kredibbli tal-UE għall-Balkani tal-Punent.

Appendiçi: Mappa tal-istrategiji makroreġjonali tal-UE

